

Laidiens: 14.09.2007., Nr. 149

Ministru kabineta noteikumi Nr.615

Rīgā 2007.gada 11.septembrī (prot. Nr.50 16.§)

Ābeļu atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudes metodika

Izdoti saskaņā ar Augu šķirņu aizsardzības likuma 18.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudes metodiku (turpmāk - šķirnes pārbaude) augļu ražošanai izmantojamām ābeļu (*Malus domestica* Borkh.) šķirnēm, izņemot šķirnes, kuras izmanto tikai kā potcelmus vai tikai kā dekoratīvās šķirnes.
2. Katrai šķirnei, kuru uzskata par potcelmu vai dekoratīvo šķirni un izmanto arī augļu ražošanai, šķirnes pārbaudi veic papildus saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ābeļu potcelmu vai dekoratīvo ābeļu atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudes metodiku.
3. Noteikumu uzraudzību un kontroli veic Valsts augu aizsardzības dienests (turpmāk - dienests).
4. Šķirnes pārbauda atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā organizē vai veic šķirnes pārbaudi un pieņem lēmumu par šķirnes pārbaudes rezultātu atzīšanu.

II. Pārbaudāmais materiāls

5. Persona iesniedz dienestā iesniegumu par šķirnes pārbaudi, šķirnes apraksta tehnisko anketu (1.pielikums), kā arī pārbaudāmo materiālu.
6. Pārbaudāmo materiālu iesniedz kā potētus stādus uz dienesta norādītiem potcelmiem vai potzarus.
7. Iesniedzot pārbaudāmo materiālu, iesniedzējs nodrošina, lai materiāls atbilstu šādām prasībām:

7.1. minimālais iesniedzamā materiāla daudzums ir:

- 7.1.1. šķirnēm, kas iegūtas krustojot, - pieci koki vai pieci potzari acošanai vasarā, vai pieci neuzplaukuši potzari ziemas potēšanai;
- 7.1.2. šķirnēm, kas iegūtas mutācijas rezultātā, - 10 koki vai 10 potzari, vai 10 neuzplaukuši zari ziemas potēšanai;
- 7.2. pārbaudāmais materiāls ir vizuāli vesels, bez attīstības traucējumiem, bez slimību un kaitēkļu bojājumiem;

7.3. pārbaudāmais materiāls nav bijis pakļauts jebkāda veida ķīmiskai apstrādei, kas varētu ietekmēt šķirnes pazīmju izpausmes (2.pielikums);

7.4. pārbaudāmajam materiālam ir pievienota aizsargājamai zonai paredzēta augu pase.

III. Šķirnes pārbaude

8. Minimālais šķirnes pārbaudes ilgums ir divi audzēšanas cikli. Par audzēšanas ciklu uzskata vienas audzēšanas sezonas ilgumu, kas sākas ar pumpuru plaukšanu (ziedu un (vai) veģetatīvie), ziedēšanu un augļu novākšanu un beidzas, noslēdzoties miera periodam un sākoties jaunās sezonas pumpuru briešanai.

9. Šķirni pārbauda vienā teritorijas vietā. Ja kādu šķirnes pazīmi (2.pielikums) šajā vietā nevar konstatēt, šķirnes pārbaudi var turpināt citā vietā.

10. Šķirni pārbauda apstākļos, kas nodrošina augu augšanu, kāda šķirnei ir nepieciešama pazīmju izpausmei un šķirnes pārbaudes veikšanai.

11. Šķirnēm, kas iegūtas krustojot, katru izmēģinājumu plāno, lai iegūtu novērojumus no vismaz pieciem kokiem. Ja mērījumus veic koka daļām, no katra koka ņem divus paraugus.

12. Šķirnēm, kas iegūtas mutācijas rezultātā, katru izmēģinājumu plāno tā, lai iegūtu novērojumus no vismaz 10 kokiem. Ja mērījumus veic koka daļām, no katra koka ņem vienu paraugu.

13. Šķirnes pārbaudi plāno, lai augu vai augu daļu paraugus mērīšanai un skaitīšanai varētu ņemt, netraucējot novērojumus, kurus veic līdz augšanas cikla beigām.

14. Ja kādu šķirnes pazīmi klimatisko apstākļu vai citu iemeslu dēļ nevar noteikt, veic papildu pārbaudes.

15. Šķirnes viendabīguma noteikšanai izmanto populācijas standartu 1 % ar ticamību 95 %. Ja parauga lielums ir pieci augi, nav pieļaujama nekāda novirze. Ja parauga lielums ir 10 augi, pieļaujamā novirze ir ne vairāk kā viens atšķirīgs augs.

16. Ja šķirne pēc pārbaudes rezultātiem ir atzīta par viendabīgu, to uzskata arī par stabilu. Ja dati nav pārliecinoši, šķirnes stabilitāti pārbauda, audzējot nākamo paaudzi vai pārbaudot jaunu augu materiālu, kam piemīt tās pašas īpašības, kādas novērotas iepriekš piegādātajam augu materiālam.

IV. Šķirņu grupēšana un šķirnes pārbaudes lauka iekārtošana

17. Pārbaudāmās šķirnes grupē, lai:

17.1. atlasītu šķirnes, kuras var izslēgt no šķirnes pārbaudes izmēģinājumiem;

17.2. organizētu lauka izmēģinājumus tā, ka līdzīgās šķirnes atrodas kopā.

18. Grupēšanai ir piemērotas šķirnes pazīmes:

18.1. kas šķirnes robežās nemainās;

18.2. kuru izpausmes pakāpes ir dokumentāri apstiprinātas, pat ja tās novērotas dažādās vietās, un kuras var izmantot vai nu individuāli, vai kombinācijā ar citām šādām pazīmēm.

19. Grupēšanai izmanto šādas šķirnes pazīmes:

19.1. koks: tips (2.pielikuma 2.punkts);

19.2. koks: habituss - tikai šķirnēm ar zarota tipa vainagu (2.pielikuma 3.punkts);

19.3. auglis: pamatforma (2.pielikuma 28.punkts);

19.4. auglis: virskrāsas klātais laukums (2.pielikuma 36.punkts);

19.5. auglis: virskrāsas tonis bez apsarmes (2.pielikuma 37.punkts);

19.6. auglis: virskrāsas veids (2.pielikuma 39.punkts);

19.7. ziedēšanas sākums (2.pielikuma 55.punkts);

19.8. augļu lietošanas gatavība (2.pielikuma 57.punkts).

Ministru prezidenta vietā - reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrs A.Štokenbergs

Zemkopības ministrs M.Roze

1.pielikums

Ministru kabineta

2007.gada 11.septembra noteikumiem Nr.615

Valsts augu aizsardzības dienestam

Aizpilda Valsts augu aizsardzības dienesta amatpersona	Reģistrācijas datums _____
	Reģistrācijas numurs _____

Šķirnes apraksta tehniskā anketa

1. Nosaukums latīniski	<i>Malus domestica</i> Borkh.
2. Nosaukums latviski	Ābeles
3. Iesniedzējs:	
3.1. vārds, uzvārds vai nosaukums	
3.2. adrese	
3.3. tālrunis	
3.4. fakss	
3.5. e-pasts	
3.6. selekcionārs (ja tas nav iesniedzējs) (vārds, uzvārds vai nosaukums)	
4. Iesniegtais šķirnes nosaukums un (vai) pagaidu apzīmējums:	
4.1. iesniegtais šķirnes nosaukums (ja tas izmantojams)	
4.2. šķirnes pagaidu apzīmējums	

TEHNISKĀ ANKETA	Lappuses {2} no {6}	Reģistrācijas numurs
5. Informācija par šķirnes izcelsmi, uzturēšanu un pavairošanu (vajadzīgo atzīmēt ar x):		
5.1. šķirnes izcelsme:		
5.1.1. krustojums:		
a) mērķtiecīgs krustojums		☐
- mātes šķirne _____		
- tēva šķirne _____		
b) daļēji zināms krustojums (norādīt zināmo(-os) vecākaugu(-us))		☐
c) brīvas apputes sēkļaudzis		☐
5.1.2. mutācija (norādīt vecākaugu šķirnes)		☐
5.1.3. atradums (norādīt, kad, kur un kā atrasts)		☐
5.1.4. cits (norādīt detaļas)		☐
5.2. šķirnes pavairošanas metode:		
5.2.1. veģetatīvā pavairošana:		
a) potēšana		☐
b) cits (norādīt metodi)		☐
5.2.2. cita (norādīt detaļas)		☐
5.3. vīrusinficētības stāvoklis (attiecas uz sertificētu materiālu):		
a) šķirne ir vīrusbrīva (norādīt, no kuriem vīrusiem)		☐
b) pārbaudīta uz vīrusu klātbūtni (norādīt, kādu vīrusu klātbūtne ir pārbaudīta)		☐
c) vīrusinficētības stāvoklis nav zināms		☐
5.4. cita informācija		